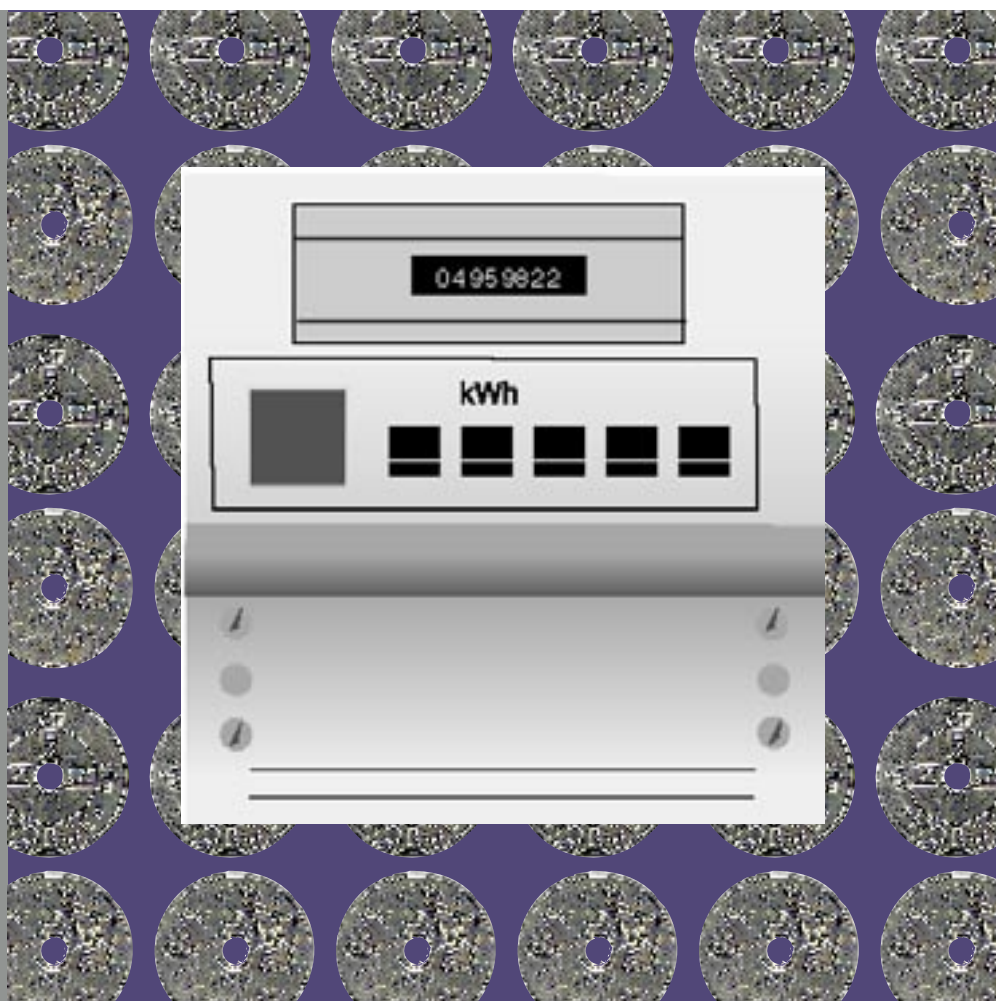

Tariffer

Forslag til endring i forskrift av 11. mars 1999
nr 302 om økonomisk og teknisk rapportering,
inntektsramme for nettvirkosmheten og tariffer
del V

Paul Martin Gystad (red.)

11
2005

D
O
K
U
M
E
N
T

Tariffer

Forslag til endringer i forskrift av 11. mars 1999 nr
302 om økonomisk og teknisk rapportering,
inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer
del V Tariffer

Dokument nr 11-2005

Tariffer

Utgitt av: Norges vassdrags- og energidirektorat
Redaktør: Paul Martin Gystad
Forfattere: Paul Martin Gystad, Christina Sepúlveda, Arne Venjum, Steinar Parelus

Trykk: NVEs hustrykkeri
Opplag: 100
Forsidefoto:
ISSN 1501-2840

Emneord:

Norges vassdrags- og energidirektorat
Middelthunsgate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
Internett: www.nve.no

Juli 2005

Innhold

Forord	5
Sammendrag	6
1 Innledning	7
1.1 Formålet med tariffen og andre vilkår for nettvirksomheten.....	7
1.2 Hjemmelsgrunnlag	7
1.3 Forberedende arbeid.....	7
1.4 Økonomiske og administrative konsekvenser	8
1.5 Veiledning til lesing av forslaget.....	8
1.6 Adresse og kontaktpersoner	8
2 Forslag til endringer, begrunnelse og konsekvenser.....	9
2.1 Informasjonsplikt	9
2.1.1 Forslag til endring av § 13-5.....	9
2.1.2 Formål	9
2.1.3 Erfaringer.....	9
2.1.4 Beskrivelse av forslaget	10
2.1.5 Konsekvenser.....	10
2.2 Utkoblbart forbruk.....	11
2.2.1 Forslag til nytt kapittel 15.....	11
2.2.2 Formål	12
2.2.3 Erfaringer.....	13
2.2.4 Beskrivelse av forslaget	13
2.2.5 Konsekvenser.....	15
2.3 Innmatingstariff.....	16
2.3.1 Forslag til ny § 16-3.....	16
2.3.2 Formål	16
2.3.3 Erfaringer.....	16
2.3.4 Beskrivelse av forslaget	16
2.3.5 Konsekvenser.....	17
2.4 Produksjonsrelaterte nettanlegg	18
2.4.1 Forslag til endring i § 17-1.....	18
2.4.2 Formål	18
2.4.3 Erfaringer.....	18
2.4.4 Beskrivelse av forslaget	19
2.4.5 Konsekvenser.....	20
2.5 Ordinære uttak direkte fra kraftverk	21
2.5.1 Forslag til endring i § 17-2.....	21
2.5.2 Formål	21
2.5.3 Erfaringer.....	22
2.5.4 Beskrivelse av forslaget	22
2.5.5 Konsekvenser.....	23
2.6 Tilknytningsgebyr	23
2.6.1 § 17-4 Tilknytningsgebyr foreslås opphevet.....	23
2.6.2 Beskrivelse av forslaget	23

2.6.3	Begrunnelse for fjerning av tilknytningsgebyret.....	23
2.7	Tariffering av særskilte tjenester	24
2.7.1	Forslag til ny § 17-4	24
2.7.2	Formål	24
2.7.3	Erfaringer.....	24
2.7.4	Beskrivelse av forslaget.....	24
2.7.5	Konsekvenser.....	25
2.8	Anleggsbidrag.....	25
2.8.1	Forslag til ny § 17-5.....	25
2.8.2	Formål	26
2.8.3	Erfaringer.....	26
2.8.4	Beskrivelse av forslaget.....	27
2.8.5	Andre forhold	29
2.8.6	Konsekvenser.....	29
3	Forslag til endring i forskriften	30
3.1	Forslag til endring i forskriftens kapittel 13	30
3.2	Forslag til endring i forskriftens kapittel 15	30
3.3	Forslag til endring i forskriftens kapittel 16	32
3.4	Forslag til endring i forskriftens kapittel 17	32

Forord

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) beskriver i dette dokumentet forslag til endringer om tariffer og andre overføringsvilkår som er forskriftsfestet i Del V i forskrift av 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer. Forslaget sendes på høring i samsvar med bestemmelsene i forvaltningsloven (fvl) kap. VII, jf. også utredningsinstruksen. Dokumentet er å betrakte som forarbeider til forskriften.

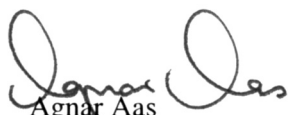
Vi ber om at kommentarer til dette forslaget sendes NVE innen 3. oktober 2005.

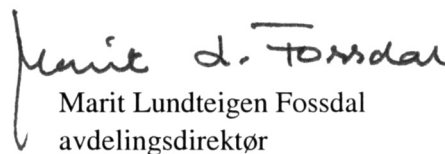
Vi vil presisere at vi kun ber om kommentarer til selve endringsforslaget og ikke til forskriften som helhet.

Etter høringsfristens utløp vil NVE vurdere de innkomne høringsuttalelsene, og på bakgrunn av disse vedta forskriften/endringsforskriften med eventuelle endringer som følge av høringsuttalelsene.

Det tas sikte på at forskriften/endringsforskriften skal tre i kraft 1. januar 2006.

Oslo, 1. juli 2005

Agnar Aas
vassdrags- og
energidirektør

Marit Lundteigen Fossdal
avdelingsdirektør

Sammendrag

Det foreslås endringer i flere av bestemmelsene under Del V i forskriften.

- Informasjonsplikten ved tariffendringer skjerpes.
I dagens regelverk er det et krav om at det informeres på forhånd ved tariffendringer. Det er imidlertid gitt et unntak for tariffendringer ved årsskiftet. Dette unntaket foreslås fjernet. Det foreslås også at informasjonsplikten gjøres gjeldende i regional- og sentralnett. I tillegg foreslås det at tariffendringer skal begrunnes.
- Det foreslås vesentlige endringer i bestemmelsene om utkoblbart forbruk.
Bestemmelsene endres slik at formålet med utkoblbart forbruk, og dermed hvorfor utkoblbart forbruk skal ha en lavere tariff, fremkommer klarere. Det innføres videre bestemmelser om målerutstyr etc., slik at en sikrer at utkoblingsvirkemiddelet kan benyttes i praksis. Det blir også stilt krav til at utkoblbart forbruk anmeldes som utkoblbart til overliggende nett og systemansvarlig.
- Det foreslås en ny bestemmelse vedrørende tariffer for innmating fra produksjon.
Den forslåtte bestemmelsen skal sikre at inntektene fra innmating i distribusjonsnett bidrar til å dekke kostnader lokalt.
- Ordlyden i § 17-1 ”Produksjonsrelaterte nettanlegg” endres.
Ordlyden i bestemmelsen endres slik at den blir mer presis i forhold til gjeldende forvaltningspraksis. Det foreslås i tillegg en egen bestemmelse som regulerer tariffen til uttak fra produksjonsrelaterte nettanlegg.
- Det foreslås endringer i bestemmelsen om tariffing av ordinære uttak direkte fra kraftverk. Endringen innebærer en tilpasning til dagens tariffingspraksis i sentralnettet.
- Det foreslås en ny bestemmelse vedrørende tariffing av særskilte tjenester.
Bestemmelsen er en presisering av at også engangsbetalinger fra nettkundene for særskilte netjtjenester er en tariff og dermed regulert etter de samme prinsipper som øvrige tariffer.
- Det foreslås vesentlige endringer i anleggsbidragsbestemmelsene.
Formålet med anleggsbidragsbestemmelsene presiseres, og det blir pliktig for nettselskapet å kreve anleggsbidrag ved nærmere definerte nyinvesteringer. Videre avgrenses det hva det skal kreves anleggsbidrag for, noe som vil gi en ensartet praktisering av regelverket nettselskapene imellom. Det foreslås nye bestemmelser for beregning av anleggsbidrag for henholdsvis kraftverk og uttakskunder.
- Bestemmelsen om tilknytningsgebyr foreslås opphevet.
Blant annet som følge av endringer i regelverket vedrørende anleggsbidrag vil ikke denne bestemmelsen lenger ha noen funksjon.

1 Innledning

1.1 Formålet med tariffen og andre vilkår for nettvirksomheten

Tariffene er regulert med hjemmel i energiloven, og formålet med denne er å sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte. Herunder skal det tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt.

Videre angis det i energilovforskriften et særlig formål for ordningen med omsetningskonsesjoner. Konsesjonsordningen for omsetning av elektrisk energi er et virkemiddel som skal bidra til å sikre en samfunnsmessig rasjonell kraftomsetning og nettvirksomhet gjennom å legge til rette for et effektivt kraftmarked, og en effektiv drift, utnyttelse og utvikling av elektrisitetsnettet.

Tariffene skal utformes slik at de bidrar til en effektiv ressursbruk på kort og lang sikt. Tariffene skal i tillegg gi nettselskapene inntekter til dekning av kostnader innenfor tildelt inntektsramme, kostnader i overliggende nett, innbetalt eiendomsskatt og lovpålagt innbetaling til energifond. Det er lagt vekt på at tariffene skal være forståelige for brukerne og gjennomførbare for nettselskapene. Disse mål er ivarettatt i det foreliggende endringsforslaget.

1.2 Hjemmelsgrunnlag

NVE kan utferdige forskrifter om markedsadgang, tariffen og informasjon til kunder med hjemmel i forskrift av 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning og fordeling av energi (energilovforskriften) § 7-1.

Energilovforskriften § 7-1 er gitt med hjemmel i energiloven § 4-1.

Energilovforskriften fastsetter i § 4-4 d) i denne sammenhengen en ramme for NVEs regulering, og det fremlagte forslaget er innenfor denne rammen.

1.3 Forberedende arbeid

Forut for det foreliggende høringsforslaget er det gjennomført et omfattende forarbeid. I tillegg til den interne saksbehandlingen i NVE er det gjennomført møter med representanter fra nettselskaper og ulike bruker- og interessegrupper. Innenfor området utkoblbart forbruk er det også gjort utredninger av eksterne konsulenter.

I det forberedende arbeidet er også behovet for egne bestemmelser når det gjelder tilknytning av småkraft vurdert. NVEs konklusjon på nåværende tidspunkt er at dette ivaretas i tilstrekkelig grad gjennom regelverket generelt og de foreslåtte endringene. NVE vil imidlertid arbeide videre med denne problemstillingen.

1.4 Økonomiske og administrative konsekvenser

NVE kan ikke se at de foreslåtte endringer medfører vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser for nettselskapene. Skjerpingen av kravene til informasjon kan imidlertid isolert sett medføre noe økte kostnader. Likeledes kan endringen i regelverket vedrørende anleggsbidrag på kort sikt gi noe økte administrative kostnader som følge av at rutiner må endres. I og med at de foreslåtte endringen ikke vil ha vesentlig innvirkning på nettselskapenes kostnader, vil heller ikke de foreslåtte endringene ha noen vesentlig innvirkning på inntektsrammene. Den samlede innbetaling fra nettkundene vil dermed ikke påvirkes i særlig grad. Enkelte av endringsforslagene vil derimot medføre en omfordeling av kostnader mellom kundene, noe som betyr at enkelte kunder må betale mer enn før, mens andre vil betale tilsvarende mindre. Det vises forøvrig til beskrivelsen av konsekvensene i tilknytning til de enkelte endringsforslagene. For NVE og andre offentlige etater innebærer forslagene ingen vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser.

1.5 Veiledning til lesing av forslaget

I kapittel 2 gjennomgås de foreslåtte endringer, med forklaringer, begrunnelser, konsekvenser m.v.

I kapittel 3 er alle bestemmelser der det er foreslått endringer gjengitt.

1.6 Adresse og kontaktpersoner

NVE sender nå resultatet av vår gjennomgang på høring og ber om kommentarer til dette endringsforslaget innen 3. oktober 2005.

Eventuelle spørsmål kan rettes til:

Paul Martin Gystad,	tlf: 22 95 90 77
Christina Sepúlveda,	tlf: 22 95 98 66
Arne Venjum,	tlf: 22 95 92 58

Liste over høringsinstansene finnes vedlagt i høringsbrevet. Høringsinstansene bes selv å vurdere behovet for å forelegge høringsbrevet for underliggende organer, berørte medlemmer eller lignende.

Hørings svar sendes:

Norges vassdrags- og energidirektorat, Postboks 5091 Majorstua, 0301 OSLO.
For å lette det videre arbeidet med saken, oppfordrer NVE høringsinstansene til å sende høringsuttalelsene med e-post i tillegg til (ikke i stedet for) ordinært brev, dersom dette er mulig. E-post kan i tilfelle sendes til arkivet@nve.no.

2 Forslag til endringer, begrunnelse og konsekvenser

2.1 Informasjonsplikt

2.1.1 Forslag til endring av § 13-5

§ 13-5 fjerde ledd foreslås endret til:

Nettselskapene skal i rimelig tid før en endring av tariffen trer i kraft informere den enkelte nettkunde om tariffendringer. Informasjonen skal inneholde en begrunnelse for tariffendringene. Endringer i tariffen ved kan allikevel sendes ut som egen melding vedlagt første faktura etter nyttår.

2.1.2 Formål

Et viktig formål med tariffene er å gi et prissignal ovenfor nettkunden. For at tariffen skal fungere som et prissignal er det en forutsetning at kunden har informasjon om tariffen før kunden fatter en beslutning om sin tilpasning. I tillegg er det også fra et forbrukerperspektiv viktig å ha god informasjon om de priser og vilkår en til enhver tid stilles ovenfor. En monopolist vil i utgangspunktet ikke ha samme egennytte av kommunikasjon med kunden som en konkurranseutsatt virksomhet. Det er derfor viktig å regulere, og sette minimumskrav til informasjon fra nettselskap til kunde. Formålet med informasjonsplikten og endringene i denne er å bidra til at sluttkunden til enhver tid har tilstrekkelig informasjon om tariffen og vilkår satt av nettselskapet.

2.1.3 Erfaringer

Begrunnelse for endringer i tariffen

NVE har mottatt mange henvendelser fra nettkunder som tyder på at informasjonen i forbindelse med tariffendringer ikke er tilstrekkelig. At kunden kun får informasjon om at tariffen er endret, i samsvar med minimumskravet i gjeldende regelverk, oppleves fra kundesiden ikke som tilstrekkelig. Spesielt gjelder dette når tariffendringene avviker fra utviklingen i priser på andre varer og tjenester.

Tariffene påvirkes av en rekke faktorer som, særlig på kort sikt, kan avvike i betydelig grad fra den generelle prisutviklingen. Dette kan skyldes svingninger i kostnadene i nettselskapene på grunn av endringer i rentenivå, investeringsnivå, kraftpriser eller endringer i kostnadene til overliggende nett. Tariffendringer kan også skyldes omfordeling mellom kundegrupper ved endringer i tariffstruktur, fusjoner, mermindreinntekt etc. Uavhengig av årsaken til tariffendringen mener NVE det er av stor betydning at kunden blir informert om bakgrunnen for tariffendringen. NVE mener dette vil kunne skape en bedre forståelse av tariffen blant sluttbrukerne. NVE vil videre påpeke at ved endringer i tariffstruktur er det også viktig å informere kundene om effektene av dette for kunder med ulik forbruksprofil, brukstid etc. Informasjonen bør være detaljert nok til at den enkelte kunde har mulighet til å vurdere konsekvensene av tariffendringen.

NVE legger til grunn at informasjon om bakgrunnen for tariffendringer kan redusere

antall klager og misnøye med tarifføkninger. Dette fordi mange av klagene kommer som følge av at nettkunden ikke kjenner årsaken til tariffendringer.

Krav om informasjon om tariffendringer også ved årsskiftet

For kravet om at den enkelte kunde på forhånd skal informeres om tariffendringer, er det i dagens regelverk gjort et unntak for tariffendringer ved årsskiftet. I disse tilfellene er det tilstrekkelig å informere om endringen sammen med første faktura etter årsskiftet. Den foreslåtte endringen i forskriften innebærer at denne unntaksbestemmelsen blir fjernet. Kundene skal altså informeres på samme måte ved tariffendringer ved nyttår, som ved øvrige endringer i tariffen.

Bakgrunnen for forslaget er at det ut i fra et kundeperspektiv, er for sent å få informasjon om endringer i tariffen flere uker etter at endringen er trådt i kraft. Dette fordi tariffendringer kan ha til dels betydelig konsekvens for nettkunder. NVE mener derfor det er rimelig at alle nettkunder har mulighet til å gjøre seg kjent med endringer i tariffen før disse trer i kraft.

Da det gjeldende unntaket ble innført var et av de viktigste argumentene at tariffene i høyere nettnivå har betydning for tariffene i distribusjonsnettet, og at det var vanskelig å fastsette tariffen i distribusjonsnett før tariffen i overliggende nett var fastsatt. NVE finner imidlertid ikke lenger denne argumentasjonen tilstrekkelig til å opprettholde unntaksbestemmelsen.

Når tariffen skal fastsettes vil nettselskapet stå ovenfor en rekke andre usikre faktorer som har minst like stor betydning som tariffen i overliggende nett. Innenfor dagens innteksregulering, og i forslaget til regulering fra 2007, vil nettselskapets egen inntektsramme fastsettes etter årets slutt. Tariffen må altså fastsette på bakgrunn av en prognosert inntektsramme. Alle prognoser vil selvfølgelig bli sikrere jo lenger en venter og jo mer informasjon en får inn. NVE mener det er mulig å fastsette tariffen i god nok tid før årsskiftet til at det er tilstrekkelig tid til å kunne informere den enkelte kunde direkte. Det vises for øvrig til gjeldende § 13-5 første ledd som setter krav om at det skal informeres om tariffen i overliggende nett i rimelig tid før nye tariffen trår i kraft.

2.1.4 Beskrivelse av forslaget

Forslagene til endring er en innskjerping av kravene til informasjon til nettkundene. Det settes krav om at når nettselskapet informerer kundene om endringer i tariffen, skal endringen også begrunnes. I tillegg fjernes unntaksbestemmelsen som har tillatt at det ikke informeres direkte på forhånd ved tariffendringer ved årsskiftet, hvis denne informasjonen har blitt sendt ut ved første faktura etter nyttår. Forslaget innebærer altså at nettkundene i distribusjonsnett alltid skal informeres direkte på forhånd ved tariffendringer. Informasjonen skal også inneholde en begrunnelse for endringen.

Forslaget betyr også at kravet til informasjon direkte til den enkelte nettkunde også blir gjort gjeldende kunder i regional- og sentralnett.

2.1.5 Konsekvenser

NVE ser at det kan være vanskelig å fastsette tariffen i distribusjonsnettet så tidlig at informasjon om tariffen gjeldende ved årsskiftet, kan legges ved siste faktura før

årsskiftet. Kravet kan derfor for enkelte selskap føre til noe økte kostnader som følge av ekstra kommunikasjon med kundene. NVE ser imidlertid ikke at dette kan være et tilstrekkelig argument for at nettkunder ikke skal få informasjon om prisen på tjenesten før tjenesten er levert. NVE antar også at det vil kunne være mulig å sende informasjon om tariffen sammen med påminnelse om måleravlesning.

Kravet om å begrunne endringer kan, for nettselskap som ikke i dag har tilrettelagt informasjon om dette til kunden, isolert sett medføre noe økte administrative kostnader. Dette er imidlertid informasjon nettselskapet også i dag må tilrettelegge for kunden hvis kunden etterspør det og i eventuelle klagesaker. I slike tilfeller vil dermed kravet redusere kostnadene gjennom at selskapet allerede har gitt denne informasjonen.

2.2 Utkoblbart forbruk

2.2.1 Forslag til nytt kapittel 15

§ 15-1. Om utkoblbart forbruk

Med utkoblbart forbruk menes forbruk som kan utkobles etter ordre fra nettselskapet.

Formålet med utkoblbart forbruk er blant annet å kunne avlaste nettet ved at nettselskapet kan koble ut dette forbruket i knapphetssituasjoner, at utkoblbart forbruk kan bidra til en samfunnsøkonomisk effektiv utnyttelse av overføringskapasiteten, samt å stimulere til økt forbrukerfleksibilitet.

§ 15-2. Nettselskapenes tilbud om redusert tariff til utkoblbart forbruk

Nettselskapene skal tilby redusert tariff til alle kunder som har elkjele med brenselstyrt reserve.

Nettselskapet kan tilby redusert tariff til annet uttak som har redusert krav til leveringspålitelighet.

§ 15-3. Måle- og kommunikasjonsutstyr

Alt utkoblbart forbruk skal ha installert timeregistrerende utstyr. Forbrukerne kan velge å installere utstyr for fjernutkobling. Nettselskapet kan kreve at slikt utstyr installeres for kjeler med ytelse over 25 kW.

Nettselskapet kan kreve at kostnadene til nødvendig utstyr og installasjon hos kunde dekkes av kunden. Øvrige kostnader ved måling og kommunikasjon skal dekkes av nettselskapet.

§ 15-4. Utkoblingskriterier og – varighet. Varslingstid.

Tariffene for utkoblbart forbruk skal differensieres i utkoblingskategorier avhengig av varslingstid og utkoblingsvarighet.

Antall utkoblingskategorier skal begrenses. Inndelingen i utkoblingskategorier på ett nettnivå skal så langt mulig tilpasses den inndeling som er gjort i overliggende nett.

I egen avtale mellom nettselskap og kunde skal det framgå i hvilke kriterier som skal være oppfylt for at utkobling kan beordres, samt opplysninger om varslingstid og lengste tillatte utkoblingsvarighet.

§ 15-5. Anmelding

Nettselskap i distribusjons- og regionalnettene skal anmelde samlet volum utkoblbart forbruk til overliggende nett gruppert etter utkoblingskategori.

§ 15-6. Tariffering

Ved tarifferingen av utkoblbart forbruk skal det benyttes et energiledd som gjenspeiler de marginale tapskostnader. Energileddet skal være referert til de enkelte tilknytningspunkter. Energileddet skal tidsdifferensieres. Tidsdifferensieringen skal som et minimum være vinter dag, vinter natt/helg og sommer.

Kunder med avtale om utkoblbart forbruk, skal avregnes et fastledd. For kunder som har installert utstyr for fjernutkobling og har avtale om momentan utkobling med ubegrenset varighet skal fastleddet settes lik de kundespesifikke kostnadene. Med kundespesifikke kostnader skal her forstås de løpende kostnader til fakturering, måling, varsling etc. For kunder med avtale om lengre varslingstid og kortere utkoblingsvarighet skal fastleddet økes for å reflektere merverdien av å endre disse og eventuelt andre vilkår i avtalen om det utkoblbare forbruket.

§ 15-7. Sanksjoner

I avtale om utkoblbart forbruk, skal nettselskapene fastsette straffegebyr for de tilfeller der kunden ikke gjennomfører en utkoblingsordre.

§ 15-8. Prøveutkobling

Nettselskapene skal gjennomføre årlige prøveutkoblinger for å teste at iverksetting av utkobling, varslingsrutiner, beredskapstiltak m.v. fungerer som forutsatt. Slike prøveutkoblinger er ikke nødvendige å gjennomføre dersom det har vært reelle utkoblinger i løpet av de siste 12 måneder.

Nettselskapene skal gjøre det kjent for den enkelte kunde at det vil bli foretatt prøveutkoblinger i overensstemmelse med kontraktsfestet varslingstid.

Det skal ikke gis ordre om lengre utkoblingstid enn det som må anses nødvendig for å gi prøveutkoblingen et reelt innhold.

2.2.2 Formål

Følgende målsettinger skal oppnås gjennom ordningen med utkoblbart forbruk:

- **Effekt- og energireserve**

Ordningen med utkoblbart forbruk bidrar til å oppnå effekt- og energibalanse i situasjoner med knapphet i tilgangen på energi og effekt.

- **Effektiv utnyttelse og utbygging av nettet**

Bruk av utkoblbart forbruk skal bidra til en bedre utnyttelse av eksisterende nett, ved at dette forbruket bruker ledig kapasitet og kan beordres utkoblet i perioder med knapp overføringskapasitet. Ved at forbruk er utkoblbart gis det mulighet til å utsette og eventuelt unngå investeringer i nettet.

- **Forbrukerfleksibilitet**

Elkjeler som kan benytte alternative energikilder gir grunnlag for økt forbrukerfleksibilitet. Dette er samfunnsøkonomisk gunstig, både fordi det gir en god ressursutnyttelse og fordi priselastisk forbruk bidrar til å stabilisere markedet.

2.2.3 Erfaringer

Selv om regelverket om tariffen og vilkår for utkoblbart forbruk er blitt revidert flere ganger siden iverksettelsen av energiloven, er det flere ubesvarte spørsmål og uavklarte problemer knyttet til ordningen med utkoblbart forbruk.

NVEs erfaringsgrunnlag bygger på de tvistesaker som er behandlet, diverse forespørsler som er blitt besvart og undersøkelser som er gjennomført. Etter NVEs oppfatning er det til dels store variasjoner i de priser og øvrige vilkår som nettselskapene fastsetter for utkoblbart forbruk.

2.2.4 Beskrivelse av forslaget

I det følgende gjøres en gjennomgang av bakgrunnen for og en beskrivelse av de forskriftsendringer som er foreslått.

Hvilke kunder skal kunne kreve reduserte tariffen?

NVE foreslår å opprettholde dagens praksis om at alle kunder som har elkjele med driftsklar brenselsfyrt reserve skal kunne kreve å inngå avtale med nettselskapet om reduserte tariffen. Nettselskapet kan likevel tilby reduserte tariffen til andre kunder som ønsker å la hele eller deler av sitt forbruk være utkoblbart. Når nettselskapet tilbyr reduserte tariffen er det viktig at selskapene tar hensyn til forskriftens krav om ikke-diskriminering, kontrollerbarhet og objektivitet. Jf. § 15-2.

Se også avsnittet om ”Vekstlysanlegg”.

Målere og kommunikasjonsutstyr

En viktig forutsetning for at kunder skal kunne inngå avtale om utkoblbart forbruk er at utkoblingen faktisk blir gjennomført som avtalt. For å oppfylle denne forutsetningen kreves det at det er installert utstyr som gjør det mulig for nettselskapet å styre utkoblinger eller at kundene har timeregistrerende utstyr. Mange kjeler, og spesielt villakjeler og andre småkjeler, har kun installert en energimåler og telefonbasert oppringing ved utkoblinger. Dette måler- og kommunikasjonsutstyret er lite hensiktsmessig, bl.a. fordi det i praksis vil være svært ressurskrevende å kontrollere om forbruket er utkoblet som forutsatt. Ideelt sett burde det vært lagt til rette for fjernstyrt utkobling for alt utkoblbart forbruk. Dette ville i vesentlig grad kunne effektivisere utkoblingen og gi økt måloppnåelse.

NVE foreslår at nettselskapene kan kreve at alle kunder med kjeler og ytelse større enn 25 kW skal installere utstyr for fjernutkobling. Årsaken til at det gjøres unntak for kjeler med ytelse lik og mindre enn 25 kW er at fjernutkoblingsutstyr kan medføre en urimelig stor kostnad for de minste kjelkundene. Siden det i forslaget stilles krav om at alle kunder med avtale om utkoblbart forbruk skal ha timeregistrerende målere, sikrer dette at

nettselskapene kan kontrollere at kundene er utkoblet i de perioder nettselskapene gir ordre om dette. Jf. § 15-3 i forslaget.

Utkoblingskriterier

I forskriften har det så langt ikke vært presisert hvilke konkrete vilkår som må være oppfylt for at nettselskap eller systemansvarlig skal kunne beordre utkobling. NVE har mottatt henvendelser fra kunder som hevder at nettselskapet har beordret utkobling på feil grunnlag. NVE mener det er viktig at nettselskapene klargjør i hvilke situasjoner det kan være aktuelt å beordre utkobling. NVE foreslår derfor at dette skal framgå i egen avtale om utkoblbart forbruk, jf. § 15-4.

Utkoblingskategorier

En avtale om utkoblbart forbruk vil variere avhengig av varslingsstid, utkoblingsvarighet m.v. Ulike kombinasjoner av disse variablene kan gi grunnlag for et stort antall utkoblingskategorier. Dette er ikke ønskelig. NVE foreslår derfor at antall utkoblingskategorier begrenses. For å øke tilgjengeligheten av det utkoblbare forbruket er det viktig at utkoblingskategoriene harmoniseres mellom de ulike nettnivåene, samtidig som det skjer en best mulig tilpassing mellom nettselskapenes behov for utkoblbare ressurser og de utkoblingskategorier som kundene ønsker. Forslaget er omtalt i § 15-4. Jf. også § 15-5.

Anmelding til overliggende nett

Tidligere har de fleste regionalnettene anmeldt utkoblbart forbruk til sentralnettet. Dette har vært en fornuftig praksis siden den ressurs som det utkoblbare forbruket representerer må anses å være viktig for Statnett, både som systemansvarlig og operatør av sentralnettet. De senere år har imidlertid enkelte regionalnettselskap valgt å ikke anmelde utkoblbart forbruk til Statnett.

NVE foreslår derfor at alt utkoblbart forbruk i regional- og distribusjonsnettet skal anmeldes til overliggende nett gruppert etter utkoblingskategorier. I praksis innebærer dette at Statnett må ta stilling til hvilke utkoblingskategorier selskapet ønsker å benytte. Jf. § 15-5 i forslaget.

Tariffering

Det er store forskjeller i både tariffstruktur og ikke minst i nivået på de ulike tariffleddene som nettselskapene benytter for utkoblbart forbruk. Alle disse forskjellene kan vanskelig begrunnes på et objektivt grunnlag. En årsak til variasjonene i tariffene kan bl.a. være at eksisterende regelverk ikke er tilstrekkelig presist om den praktiske tariffutformingen.

NVE foreslår at utkoblbart forbruk som et minimum skal dekke de kostnader de er direkte årsak til, dvs. de løpende kundespesifikke kostnader og de marginale tapskostnader. Hovedproblemet ved utformingen av tariffene er om kunder med utkoblbart forbruk skal dekke andre faste kostnader, og eventuelt å fastsette ”riktig” størrelse på dette bidraget. Siden avtalene om utkoblbart forbruk varierer avhengig av forskjeller i varslingsstid, utkoblingsvarighet etc. er det også nødvendig å differensiere fastleddet for de ulike utkoblingskategoriene. Som referanse for fastleddet vises til § 15-6 annet ledd første punktum.

Sanksjoner

NVE er ved enkelte anledninger blitt bedt om å ta stilling til om nettselskapene har anledning til å sanksjonere når kunder med utkoblbart forbruk ikke iverksetter utkobling som forutsatt. Det er viktig at utkoblingsordrene blir gjennomført som forutsatt i avtalene mellom partene. NVE foreslår derfor at nettselskapene skal kreve at de kunder som ikke overholder utkoblingsavtalen betaler et straffegebyr. Jf. § 15-7.

Prøveutkobling

Nettselskapene er pålagt å gjennomføre årlige prøveutkoblinger. NVE erfarer at kravet om prøveutkobling ikke blir gjennomført så jevnlig og systematisk som eksisterende regelverk pålegger.

NVE foreslår at gjeldende bestemmelse om prøveutkobling ikke endres. NVE forventer imidlertid at de nye kravene til måle- og kommunikasjonsutstyr gjør at forskriftens krav om årlige prøveutkoblinger etterleves.

Vekstlysanlegg

Gartnerienes vekstlysanlegg er i mange år blitt likestilt med kunder som har elkjele med driftsklar brenselsfyrt reserve, selv om vekstlysanleggene ikke har alternative energikilder. Det er ikke gitt at denne ordningen skal videreføres for vekstlysanleggene. Ved flere anledninger har gartneriene også ”protestert” når vekstlysanlegg er beordret utkoblet. Dette understreker behovet for en kritisk vurdering av tariffrabatter for vekstlysanleggene. NVE konkluderer med at vekstlysanlegg ikke skal gis særlige rettigheter mht. å kreve reduserte tariffer. Vekstlysanlegg kan eventuelt inngå avtale om reduserte tariffer etter § 15-2 annet ledd i forskriftsforslaget.

2.2.5 Konsekvenser

Konsekvenser for nettkundene

- Kunder som må installere nytt måle- og kommunikasjonsutstyr vil måtte betale denne engangskostnaden.
- Det er grunn for å tro at flere av kundene med avtale om utkoblbart forbruk vil få reduserte tariffer sammenlignet med tarifferingen etter gjeldende regelverk.
- Spesielt de mindre kjelene vil bli stilt overfor en større utkoblingsrisiko enn etter gjeldende regelverk.
- Alle vilkår, kriterier etc. om det utkoblbare forbruket kreves i økt grad spesifisert i avtalen og vil gi større forutsigbarhet for kundene.
- Mer standardiserte utkoblingsprodukter vil i økt grad gjøre det mulig å gjøre sammenligninger av tariffer og andre vilkår.

Konsekvenser for nettselskapene

- Nettselskapene vil i økt grad kunne kontrollere at kjelene reelt sett er utkoblbare, og at utkoblbart forbruk faktisk er utkoblet når ordne om dette er gitt.

- Økt bruk timeregistrerende målere og fjernutkobling gjør ordningen med utkoblbart forbruk til et billigere og mer effektivt instrument for nettselskapene.

2.3 Innmatingstariff

2.3.1 Forslag til ny § 16-3

Det foreslås å innføre en ny bestemmelse som fastsetter at inntektene fra innmating i distribusjonsnett skal bidra til å dekke kostnadene lokalt. Forslaget til ny § 16-3 lyder:

Inntekt fra andre tariffledd for innmating i distribusjonsnett skal gå til dekning av kostnader i distribusjonsnett, og skal ikke videreføres til overliggende nett.

2.3.2 Formål

Forslag til ny § 16-3 har til hensikt å sikre at inntektene fra produsentene som er tilknyttet distribusjonsnett, er med på å dekke kostnadene i distribusjonsnett.

Forslaget bidrar til at uttak fra distribusjonsnett ikke må dekke hele kostnaden som følge av at det er mange småkraftverk tilknyttet det lokale nettet, gjennom at inntekter fra innmating tilfaller distribusjonsnett.

2.3.3 Erfaringer

Generelt vil samlokalisering av produksjon og forbruk kunne bidra til å redusere de samlede kostnadene i nettet. Det er likevel ikke alltid tilfellet. NVE legger til grunn at antall produksjonsenheter sett i forhold til produksjonsvolum, kan være en kostnadsdrivende faktor for det lokale nettet.

Gjeldende § 16-2 første ledd innebærer at sentralnettets innmatingstariffer skal være retningsgivende ved innmating i både regional og distribusjonsnett. Andre tariffledd for innmatingstariffen er dermed låst til satsen som benyttes i sentralnett, uavhengig av kostnadene i det lokale nettet. I tillegg er dagens tariffingspraksis i sentralnett slik at all produksjon over 1MW tilordnes til et sentralnettpunkt, og inngår i avregningsgrunnlaget for andre tariffledd for produksjon mot underliggende nett. Konsekvensen av denne praksisen er at alle inntektene fra andre ledd for innmating i både regional- og distribusjonsnett videreføres til sentralnett. Dvs. at inntektene fra andre tariffledd fra innmating i underliggende nett går til å dekke tilsvarende kostnader til overliggende nett.

Kostnader i distribusjonsnett som skyldes tilknyttede småkraftverk, vil som følge av bestemmelsen om at sentralnettets innmatingstariff er retningsgivende og dagens tariffpraksis i sin helhet måtte dekkes av uttakskundene i nettet. Gjennom å sikre at inntektene fra innmating i distribusjonsnett ikke videreføres direkte til sentralnett, vil økningen i tariffen til uttakskundene bli lavere.

2.3.4 Beskrivelse av forslaget

Forslaget innebærer at tariffinntekter fra andre tariffledd fra innmating skal gå til dekning av kostnader i distribusjonsnett. I praksis får dette betydning for fastsettelse av

avregningsgrunnlag for produksjon i sentralnettet, ved at det kun er produksjon som er tilknyttet sentral- og regionalnett som kan inngå i avregningsgrunnlaget. Produksjon som er tilknyttet distribusjonsnettet skal således ikke inngå i kostnadsgrunnlaget til overliggende nett i verken sentral- eller regionalnett. NVE vil presisere at forskriftens bestemmelse om sentralnettets innmatingstariffer skal være retningsgivende ved andre tariffledd ved innmating i regional- og distribusjonsnettet, skal gjelde uendret, jf. § 16-2 første ledd.

Forslaget er ikke til hinder for at tariffing av uttak mellom underliggende og overliggende nett fremdeles kan foregå etter nettoprinsippet, eller at tariffen på annen måte gir uttaket en gevinst av å være lokalisert nær produksjon. Dagens praksis hos mange nettselskap, hvor tariffen for uttak er lavere jo mer produksjon som er tilknyttet samme nett, er ikke direkte regulert i forskriften. Det enkelte nettselskap har ansvaret for å utforme en hensiktsmessig tariffpraksis. NVE ser ingen grunn til å endre dette. Produksjon tilknyttet distribusjonsnettet kan for eksempel fortsatt inngå i beregningene av k-faktorene i sentralnettet. Det samme gjelder i regionalnett som har tatt i bruk en tilsvarende tariffingspraksis.

NVE har valgt å avgrense omfanget av forslaget til å gjelde kun for produksjon i høy- og lavspennings distribusjonsnett. Dette skyldes en antagelse om at det er antall produksjonsenheter som er kostnadsdrivende, og ikke nødvendigvis størrelsen. Dette tilsier at det er uttakskunder i distribusjonsnett med mange småkraftverk som har den største kostnadsbelastningen, og som forslaget vil bidra til å redusere. NVE kan ut fra denne vurderingen ikke se at det er hensiktsmessig at det i tillegg innføres en grense i forhold til installert ytelse eller tilgjengelig vintereffekt.

2.3.5 Konsekvenser

Forslaget innebærer at inntektene fra tariffing av andre tariffledd for innmating i distribusjonsnettet ikke lenger vil inngå i avregningsgrunnlaget fra overliggende nett. Ettersom tariffen for innmating er låst, vil tariffen til uttakskundene i sentralnettet måtte øke tilsvarende inntektsbortfallet. Dermed får man en omfordeling av kostnader fra produksjon til uttak i sentralnettet. Ettersom det dreier seg om små volum per i dag, vil sentralnettstariffen kunne øke marginalt. Kostnadene til overliggende nett vil dermed øke tilsvarende. Når det gjelder ny produksjon vil denne, med mindre den påfører kostnader i overliggende nett, ha liten eller ingen betydning for kostnadsfordelingen i sentralnettet. Forslaget får heller ingen konsekvenser for kostnadsfordelingen i regionalnettet. Kostnader til overliggende nett vil som følge av redusert avregningsgrunnlag for produksjon bli redusert tilsvarende inntektsbortfallet fra underliggende nett.

Forslaget innebærer en omfordeling av kostnader. Foreløpige beregninger viser at Statnett får reduserte inntekter fra innmating til sentralnettet i størrelsesorden 28 mill. kroner. Dette tilsvarer en økning i satsen for andre tariffledd for uttak fra sentralnettet på om lag 1,5 pst i forhold til dagens sats på 150 kr/kW. Endringen i den samlede tariffkostnaden for den enkelte uttakskunde fra sentralnettet vil dermed avhenge av forholdet mellom produksjon og forbruk. Uttak fra distribusjonsnett med tilknyttet lokal produksjon vil kunne få reduserte kostnader. Reduksjonen avhenger av omfanget av lokal tilknyttet lokal produksjon.

2.4 Produksjonsrelaterte nettanlegg

2.4.1 Forslag til endring i § 17-1

§ 17-1 foreslås endret til:

Kostnadene ved produksjonsrelaterte nettanlegg skal dekkes av produsenten og ikke inngå i tariffgrunnlaget for ordinære uttak. Med produksjonsrelaterte nettanlegg menes kraftledninger og andre nettanlegg der krafttransporten skjer enveis fra kraftverket til nærmeste utvekslingspunkt i nettet, og som ikke er i bruk når kraftverket er ute av drift der hovedfunksjonen er overføring av kraft fra tilknyttet produksjonsanlegg til nærmeste utvekslingspunkt i nettet.

Når det er tilknyttet uttak direkte til produksjonsrelaterte nettanlegg kan en rimelig andel av kostnadene ved disse anleggene inngå i tariffgrunnlaget for andre tariffledd for uttak.

Andre tariffledd skal likevel ikke overstige tilsvarende tariffledd referert nærmeste tilknytningspunkt mot tilgrensende ordinære nettanlegg. Uttak fra produksjonsrelaterte nettanlegg skal avregnes energiledd referert tilknytningspunktet.

2.4.2 Formål

Bestemmelsen om produksjonsrelaterte nettanlegg skal sikre at kostnader i anlegg som har som hovedfunksjon å betjene produksjon dekkes av produsenten. Utgangspunktet er at et effektivt kraftsystem forutsetter at brukerne av nettet i så stor grad som mulig betaler for de kostnadene de påfører den totale kraftforsyningen. Ved at alle brukere av nettet betaler for de kostnadene de påfører systemet, vil de avveie nytten av tiltak mot de kostnadene tiltakene medfører. Dersom kundene kan forlange tjenester fra nettet og velte kostnadene over på andre nettkunder eller nettselskapet, vil man kunne få et unødvendig høyt kostnadsnivå i nettet.

2.4.3 Erfaringer

Ordlyden i nåværende bestemmelse definerer produksjonsrelaterte nettanlegg som *kraftledninger og andre nettanlegg der krafttransporten skjer enveis fra kraftverket til nærmeste utvekslingspunkt i nettet, og som ikke er i bruk når kraftverket er ute av drift.* I NVEs saksbehandling er det lagt til grunn en videre bruk av bestemmelsen, enn det ordlyden alene skulle tilsi. Grunnen til dette er at svært få linjer er ute av bruk selv når kraftverket er ute av drift. Det vil blant annet være behov for kraftuttak i kraftverk ved revisjoner og reparasjoner. Det er heller ikke rimelig at en overføringsforbindelse som for eksempel dimensjoneres som et 132 kV anlegg for å transportere ut produksjon, skal belastes området sluttbrukere hvis forbruk tilsier at det kun er behov for en 22 kV overføringsforbindelse.

Etter NVEs vurdering bør det ikke være avgjørende hvilken vei kraften flyter, for om produsenten skal belastes kostnadene ved anleggene eller ikke. Dette er ikke i overensstemmelse med den overordnede målsettingen for tariffutformingen, som er å sikre en effektiv utnyttelse og utvikling av nettet.

NVE foreslår å presisere i forskriftsteksten at det er anleggets hovedfunksjon som er avgjørende for hvorvidt et nettanlegg er å anse som produksjonsrelatert. For å sikre en

rimelig fordeling av kostnadene dersom det er uttak tilknyttet anleggene foreslår NVE i tillegg å innføre to nye bestemmelser om tariffing av dette uttaket.

2.4.4 Beskrivelse av forslaget

Forslaget innebærer først og fremst en presisering av den forvaltningspraksis NVE har lagt til grunn, som medfører at det ved vurderingen av om et anlegg er å anse som produksjonsrelatert eller ikke gjøres en helhetsvurdering av anleggets hovedfunksjon. Dette har vært vurdert slik at dersom anlegget ville vært tilsvarende dimensjonert (teknisk/økonomisk) både med og uten innmating av produksjon, var anleggets hovedfunksjon å anse som et ordinært nettanlegg. I motsatt fall var anlegget å anse som et produksjonsrelatert nettanlegg.

I tråd med NVEs praksis skal vurderingen som gjøres i hvert enkelt tilfelle blant annet omfatte en teknisk vurdering av anlegget, samt de kostnadmessige og tariffmessige konsekvensene. I vurderingen mener NVE at det blant annet skal legges vekt på hvorvidt anleggene og dermed kostnadene ville vært annerledes dersom produksjonen ikke var tilstede.

Generelt vil NVE presisere at bestemmelsen er en unntaksbestemmelse som gjelder i særlige tilfeller dersom nærmere angitte kriterier er oppfylt. Anleggene som omfattes av bestemmelsen vil normalt være enkeltkomponenter, eventuelt omfatte anlegg av radiell karakter. NVE vil også presisere at større nettområder, selv om disse har mye tilknyttet produksjon, normalt ikke er å anse som produksjonsrelaterte nettanlegg. Heller ikke historiske forhold skal være avgjørende for hvorvidt anleggene omfattes av bestemmelsen.

NVEs behandling av produksjonsrelaterte nettanlegg

I dag behandler NVE saker om omklassifisering fra produksjonsrelaterte nettanlegg til ordinære nettanlegg etter søknad fra den som eier eller leier anleggene. Gjeldende praksis hos NVE har vært at anlegg som defineres som produksjonsrelaterte holdes utenfor inngangsverdiene som legges til grunn ved fastsettelse og beregning av inntektsrammen. Dette har medført en del uklarheter rundt tariffing av produksjonsrelaterte nettanlegg.

I lys av blant annet ovennevnte problemstilling foreslår NVE å endre håndteringen av produksjonsrelaterte nettanlegg i forhold til den økonomiske reguleringen. Det vises i denne sammenheng til høringsdokumentet som omhandler forslagene til endringer i den økonomiske reguleringen av nettvirksomheten, se kap. 2.6.4.

Tariffing av produksjonsrelaterte nettanlegg

Bestemmelsen om produksjonsrelaterte nettanlegg sier hvordan slike anlegg skal tariffes. Bestemmelsen angir en annen kostnadsfordelingen mellom produsenter og uttaks kunder, enn den som følger av de ordinære tariffbestemmelsene for innmating.

Av bestemmelsen følger det at kostnadene i et produksjonsrelatert nettanlegg, hvor det ikke er tilknyttet uttak, i sin helhet skal dekkes av produsenten. Dette skal gjelde uavhengig av hvem som eier anlegget.

Dersom det produksjonsrelaterte nettanlegget har uttak tilknyttet, oppstår det spørsmål om hvordan uttaket skal tariffes. NVE mener at det følger av energiloven med

tilhørende forskrifter at uttakskunder tilknyttet produksjonsrelaterte nettanlegg, skal tariffes etter prinsippene som fremgår av § 13-1. Dette innebærer blant annet at det er nettselskapet som fastsetter tariffen, at tariffen skal fastsettes individuelt og være ikke-diskriminerende. Bestemmelsene i § 13-1 gjelder uavhengig av om eieren av det produksjonsrelaterte nettanlegget er en produsent eller et ordinært nettselskap. Både produsent og nettselskap vil ha omsetningskonsesjon, og vil således være å regne som nettselskap etter tarifforskriftens definisjoner § 1-3: ”Nettselskap: konsesjonær som eier overføringsnett eller har ansvar for nettjenester.”

NVE legger til grunn at både innmating og uttak skal betale energiledd referert tilknytningspunktet. Utfordringen vil imidlertid være å finne riktig nivå for andre tariffledd fra henholdsvis produsent og uttakskunde.

NVE foreslår å innføre egne bestemmelser for tariffing av uttaket. Forslaget innebærer at andre tariffledd for uttak kan fastsettes slik at det dekker en rimelig andel av kostnadene i anleggene. Som en hovedregel vil NVE legge til grunn at fordelingen mellom produksjon og uttak kan beregnes ved å ta forholdstallet mellom nedskrevne bokførte verdier (anslag) på et anlegg bygget for bare å forsyne uttaket og bokført verdi på det produksjonsrelaterte nettanlegget som faktisk eksisterer i dag. Anleggets bokførte verdi beregnes ved at man gjør et anslag på hva det ville kostet å bygge et anlegg på samme tid som det produksjonsrelaterte nettanlegget fra nærmeste relevante tilknytningspunkt, men som ville tilfredsstilt forbruket i dag. Anleggene avskrives på ordinær måte.

NVE legger videre til grunn at det i enkelte tilfeller i dag foreligger privatrettslige avtaler som fastsetter tariffen for uttak. I slike tilfeller skal den fordelingen som fremgår av avtalen legges til grunn når det skal beregnes hvor stor andel av kostnadene som skal inn i tariffgrunnlaget for uttaket.

Videre sier forslaget at betaling fra uttak likevel ikke skal fastsettes slik at det overstiger tilsvarende tariffledd for uttak dersom uttaket var direkte tilknyttet nærmeste ordinære tilgrensende nett. Med tilsvarende tariffledd menes den tariffen som gjelder for den aktuelle kundetype i det tilgrensende ordinære nettanlegget. Uttakskunder fra produksjonsrelaterte nettanlegg vil dermed aldri måtte betale mer enn tilsvarende kunder som er tilknyttet det tilgrensende nettet. En slik begrensning i betaling fra uttak sikrer at kostnadene i de produksjonsrelaterte nettanleggene hovedsakelig dekkes av produsenten.

I tråd med gjeldende regelverk har både uttakskunde og produsent på vanlig måte adgang til å klage tariffen inn for NVE. NVE vil ved en eventuell klage vurdere rimeligheten i tariffutformingene.

2.4.5 Konsekvenser

Forslaget innebærer for det første en presisering av eksisterende forvaltningspraksis om hvilke anlegg som faller inn under bestemmelsen om produksjonsrelaterte nettanlegg. Endringen kan føre til at flere anlegg enn i dag tariffes som produksjonsrelaterte nettanlegg, og enkelte produsenter vil kunne oppleve økte kostnader. For uttakskundene i området vil uttakstariffen kunne reduseres tilsvarende.

For uttak fra produksjonsrelaterte nettanlegg innebærer forslaget en øvre grense for hva uttaket skal betale. Forslaget antas dermed å kunne føre til at enkelte uttak får reduserte

tariffer. Videre vil uttak som i dag betaler en tariff regulert gjennom en privatrettslig avtale få videreført en tariff på om lag samme nivå.

2.5 Ordinære uttak direkte fra kraftverk

2.5.1 Forslag til endring i § 17-2

§ 17-2 foreslås endret til:

For uttak til distribusjonsnett direkte fra felles nettanlegg tilknyttet kraftverk ~~med~~ hvor det over året er netto innmating mot regional- ~~og~~ eller sentralnett, skal andre tariffledd ~~omfatte bruttobaserte tariffledd til sentralnettet og kostnader i nettanlegg som kun benyttes av uttak~~ beregnes slik at hele gevinsten, sett i forhold til tariffen ved direkte tilknytning mot sentralnettet, tilfaller uttaket. Kostnader i nettanlegg som kun benyttes til uttak, skal dekkes av distribusjonsnettet. Uttak skal avregnes energiledd referert tilknytningspunktet, jf. §14-1.

2.5.2 Formål

Bestemmelsen om tariffing av ordinære uttak direkte fra kraftverk ble tatt inn i forskriften i forbindelse med revisjon av regelverket i 2001. Bakgrunnen for bestemmelsen var OEDs vedtak av 25. mars 1999 om tariffing av uttak i produksjonsnære strøk. OEDs vedtak presenterte en fordelingsmodell, med utgangspunkt i daværende tariffingspraksis i sentralnettet, som innebar:

- En utvidet fortolkning av bestemmelsen om at sentralnettets innmatingstariiff skal være retningsgivende, og at all innmating i utgangspunktet skal belastes et effektledd tilsvarende sentralnettets satser.
- At samlet innbetaling fra effektledd for innmating til et nett ikke skal overstige nettets inntektsramme (inklusive kostnadene til overliggende nett), fratrukket inntektene fra tilknytnings- og energileddene for både innmating og uttak til det samme nettet.
- At lokalt uttak skal belastes de resterende kostnadene i nettet

Modellen har som konsekvens at hele gevinsten ved samlokalisering tilfaller uttaket. I de tilfellene som vedtaket omfattet, var i tillegg de residuale kostnadene i nettet lik null. Uttaket ble videre ikke belastet et effektledd.

Formålet med innføringen av § 17-2 var å videreføre prinsippet i OEDs vedtak, om at hele gevinsten ved samlokalisering skal tilfalle uttaket. OEDs fordelingsmodell forutsetter videre at det gis en gevinst ved samlokalisering i utformingen av tariffen mot overliggende nett, og at denne gevinsten er større enn inntektsrammen for nettanleggene mellom kraftstasjonen og overliggende nett. En slik situasjon vil ikke alltid være tilfellet. Blant annet i de tilfeller nettet mellom kraftstasjon og lokalt uttak inngår i et større nettområde vil en direkte anvendelse av OEDs vedtak ikke ha betydning for uttaket.

2.5.3 Erfaringer

Tidligere tariffingspraksis i sentralnettet for det forskriften definerer som *andre tariffledd* innebar at innmating og uttak ble avregnet tilknytnings- og effektledd.

Tilknytningsleddet ble fastsatt på bakgrunn av et brutto avregningsgrunnlag basert på tilgjengelig vintereffekt og forbruk i toppplasttiden for henholdsvis innmating og uttak.

Effektleddet ble fastsatt med utgangspunkt i målt effektutveksling mot sentralnettet i toppplasttiden, korrigert for ledig kapasitet i produksjonen tilordnet punktet.

Konsekvensen av denne praksisen var at samlokalisering av produksjon og forbruk mot sentralnettet ga et redusert avregningsgrunnlag for effektleddet. I tilknytningspunkt hvor produksjon og forbruk er i balanse, ble dermed kostnaden til sentralnettet lavere enn om innmating og uttak hadde vært direkte tilknyttet og avregnet i hvert sitt tilknytningspunkt.

Tariffingspraksisen sa imidlertid ikke noe om fordelingen av denne gevinsten mellom produksjon og uttak. Tidligere praksis var at samordningsgevinsten i de fleste tilfeller ble fordelt etter en pro-rata fordelingsmodell. OEDs fordelingsmodell og innføringen av § 17-2 innebar imidlertid at hele gevinsten ved samlokalisering skal tilfalle uttak.

Fra 2003 la Statnett om sin tariffstruktur for *andre tariffledd*. I dag avregnes produksjon en fast sats (øre/kWh) basert på midlere årsproduksjon for perioden 1994-2003. For uttak fastsettes andre tariffledd på bakgrunn av gjennomsnittlig totalforbruk i toppplast. Dette grunnlaget justeres deretter med en faktor k , som gjenspeiler forholdet mellom produksjon og forbruk i det enkelte punktet. Praksisen i sentralnettet innebærer videre at all produksjon over 1 MW tilordnes et sentralnettpunkt, som dermed inngår i korreksjonsgrunnlaget.

Konsekvensen av den såkalte k -faktormodellen i sentralnettet er at nivået på innmatingstariffen i prinsippet er låst. Mens for uttaket gir samlokalisering en redusert uttakstariff til sentralnettet, sammenliknet med om uttaket var tilknyttet sentralnettet alene. Hele gevinsten ved samlokalisering tilfaller med andre ord uttaket. Modellen innebærer videre at størrelsen på gevinsten avhenger av graden av samlokalisering i det enkelte punktet. Etter NVEs vurdering ivaretar imidlertid dagens tariffingspraksis i sentralnettet i prinsippet fullt ut formålet med § 17-2.

Ved omleggingen av tariffingspraksisen videreførte Statnett likevel et tilknytningsledd for uttak som falt inn under virkeområdet til bestemmelsen, ettersom forskriftens ordlyd refererer til sentralnettets tidligere bruttobaserte tariffledd. NVE foreslår derfor å endre ordlyden slik at denne er i overensstemmelse med tariffpraksisen.

2.5.4 Beskrivelse av forslag

Forslaget innebærer en tilpasning av bestemmelsen til dagens tariffingspraksis i sentralnettet. NVE vil presisere at forslaget ikke endrer formålet med bestemmelsen eller hvilke tilfeller som omfattes av bestemmelsen.

Forslaget skal forstås slik at dersom det overliggende nettet er sentralnett skal andre tariffledd settes lik uttakstariffen i sentralnettpunktet. Dvs. at tariffen fastsettes på bakgrunn av nivået på uttakstariffen til sentralnettet og den beregnede k -faktoren i det aktuelle sentralnettpunktet. Dersom overliggende nett er regionalnett legger NVE til grunn at tariffen skal settes som om overliggende nett var sentralnett. Tariffen skal fastsettes med utgangspunkt i nivået på uttakstariffen i sentralnettet og en beregnet k -

faktor som gjenspeiler forholdet mellom produksjon og uttak. K-faktoren skal beregnes på samme måte som i sentralnettet.

NVE presiseres at § 17-2 er en unntaksbestemmelse, og skal kun komme til anvendelse i et begrenset antall tilfeller. Bestemmelsen må videre sees i sammenheng med endringene som gjøres i § 17-1. Dersom anleggene i det mellomliggende nettet har som hovedfunksjon å overføre kraft fra tilknyttet produksjonsanlegg til nærmeste utvekslingspunkt i nettet skal kostnadene hovedsakelig dekkes av produsenten.

2.5.5 Konsekvenser

Forslaget dreier seg i all hovedsak om en tilpasning av bestemmelsen til gjeldende tariffpraksis. For enkelte uttak som tarifferes etter bestemmelsen i dag, og som dermed kun betaler det videreførte tilknytningsleddet til sentralnettet, kan tariffen enten øke eller reduseres avhengig av forholdet mellom produksjon og uttak.

2.6 Tilknytningsgebyr

2.6.1 § 17-4 Tilknytningsgebyr foreslås opphevet

~~§ 17-4. Tilknytningsgebyr~~

~~Tilknytningsgebyr kan benyttes ved nye tilknytninger eller ved oppdimensjonering av en eksisterende tilknytning.~~

~~Tilknytningsgebyret skal være generelt og pålegges alle nye tilknytninger i nettet.~~

~~Tilknytningsgebyret kan differensieres etter overbelastningsvern (sikringsstørrelse).~~

2.6.2 Beskrivelse av forslaget

NVE foreslår å oppheve gjeldende § 17-4. Blant annet på grunn av de foreslåtte endringene i reglene om anleggsbidrag, vil det ikke lenger være tillatt å kreve tilknytningsgebyr ved nytilknytninger eller oppdimensjonerings.

2.6.3 Begrunnelse for fjerning av tilknytningsgebyret

Tilknytningsgebyret har i henhold til gjeldende regelverk samme intensjon som anleggsbidraget. Forskjellen mellom tilknytningsgebyr og anleggsbidrag er først og fremst at anleggsbidrag beregnes i det enkelte tilfelle, basert på de faktiske kostnadene ved den faktiske tilknytningen, mens tilknytningsgebyret er beregnet på bakgrunn av gjennomsnittlige kostnader ved tilsvarende tilknytninger. Etter NVEs syn er anleggsbidrag et mer treffsikkert prissignal ved nytilknytninger og dermed et bedre virkemiddel enn tilknytningsgebyr. NVE foreslår derfor å fjerne tilknytningsgebyret.

Det vises for øvrig til forslaget til endringer i bestemmelsene vedrørende anleggsbidrag se kapittel 2.8.

2.7 Tariffering av særskilte tjenester

2.7.1 Forslag til ny § 17-4

Det foreslås å innføre en ny paragraf vedrørende tariffering av særskilte tjenester. Forslaget til ny § 17-4 lyder:

§ 17-4. *Tariffering av særskilte tjenester*

Nettselskapet kan fastsette tariffer for særskilte tjenester hos kunden. Slike tariffer skal reflektere kostnadene forbundet med tjenesten.

2.7.2 Formål

Alle priser og annen økonomisk godtgjørelse som fastsettes for tilknytning og bruk av elektrisk anlegg er en tariff. Dette gjelder for alle tjenester hvor konsesjonæren er i en eller annen monopolsituasjon ovenfor kunden. Bestemmelsen skal sikre at tariffen for særskilte tjenester fastsettes etter de prinsipper som gjelder for fastsettelse av tariffer.

2.7.3 Erfaringer

Flere nettselskap har i dag en praksis hvor det kreves betaling for særskilte tjenester hos kunden. Et eksempel på dette er gebyr for tilkobling av anlegg som for en periode har vært koblet fra nettet. NVE har funnet at denne praksisen ikke er i strid med gjeldende regelverk.

Når et anlegg stenges og åpnes igjen, etter kundens ønske, påføres nettselskapet en kostnad som følger direkte av det valget den enkelte kunde gjør. NVE mener at denne kostnaden kan henføres den som påfører kostnaden, og ikke spres ut på de øvrige kundene. Selv om dagens regelverk ikke er til hinder for en slik praksis, ønsker NVE å presisere muligheten til å beregne denne type tariff i regelverket.

2.7.4 Beskrivelse av forslaget

Forslaget innebærer at muligheten til å beregne tariffer for særskilte tjenester hos kunden klargjøres gjennom at dette presiseres i en egen bestemmelse. Muligheten til å beregne tariffer for særskilte tjenester hos kunden har også vært til stede i gjeldende regelverk, og er en praksis mange nettselskap allerede har. Forslaget innebærer altså ingen realitetsendring i forhold til dagens regelverk. Forslaget er derimot en presisering av at denne type betaling fra nettkunden er å anse som en tariff, og at de samme prinsipper gjelder for beregning av denne som for tariffer generelt. Et eksempel på en slik tariff som mange nettselskap i dag benytter, er et gebyr for stenging og åpning av anlegg når en kunde ønsker anlegget koblet fra nettet i en kortere eller lengre periode. Bestemmelsen vil også gjelde for andre særskilte tjenester hos kunden.

Inntektene fra denne type tjenester er en inntekt innenfor nettselskapets inntektsramme og tariffen skal fastsettes med utgangspunkt i de generelle bestemmelsene som gjelder for utforming av tariffer, jf. bestemmelsene i forskriftens kapittel 13. For denne type tariff vil det imidlertid stilles spesielt strenge krav til at den har en prissignalfunksjon. Bestemmelsen kan derfor ikke tolkes til at det er fritt frem å utforme tariffer for alle tenkelige typer tjenester som utføres hos kunden.

Hvis nettselskapet skal kunne kreve betalt fra kunden for denne tjenesten skal det på forhånd være beregnet en tariff for dette, som gjelder for alle kunder som ønsker denne tjenesten utført.

2.7.5 Konsekvenser

Innføringen av denne bestemmelsen vil ikke ha noen konsekvens for selskap som ikke benytter denne type tariff for særskilte tjenester hos kunden. Den har heller ingen konsekvens for selskap som benytter denne type tariff og hvor de er utformet i henhold til de krav som stilles til utforming av tariff. Dette som følge av at bestemmelsen kun innebærer konkretisering av gjeldende regelverk.

2.8 Anleggsbidrag

2.8.1 Forslag til ny § 17-5

§ 17-5. Anleggsbidrag

- a.) Anleggsbidraget skal synliggjøre kostnadene for tilknytningen eller nettførsterkningen, gi nettkunden et vurderingsgrunnlag for investering i alternative energiløsninger og å fordele kostnadene for tilknytningen mellom nettkunden og nettselskapets øvrige kunder.
- b.) Ved tilknytning av nye nettkunder og ved forsterkning av nettet til eksisterende kunder skal kundene betale et anleggsbidrag tilsvarende de nyinvesteringer som må gjøres i nettanlegg der nettkunden er eneste bruker.
- c.) Eksisterende uttaks kunder i lavspenningsnettet og nye uttaks kunder som skal tilkobles dette nettet skal i tillegg betale et anleggsbidrag for de nyinvesteringer disse kundene måtte utløse i det radielle fellesanlegget. Denne delen av anleggsbidraget skal fastsettes relativt til nettkundens effektbehov. Nettselskapenes mulighet til å kreve anleggsbidrag i radielle fellesanlegg begrenses til de investeringer som må gjøres i lavspenningsnettet og tilhørende anlegg for transformering til dette spenningsnivået.
- d.) Alle kraftprodusenter, samt uttaks kunder som er eller skal tilkobles høyspenningsnettet skal betale et anleggsbidrag etter bokstav b.) Når disse kundene utløser nyinvesteringer i radielle fellesanlegg skal nettselskapet i tillegg fastsette et anleggsbidrag tilsvarende som for kunder i lavspenningsnettet, jf. bokstav c), siste punktum. Spesielt for kraftprodusenter og uttaks kunder i høyspenningsnettet er at disse kundene også skal betale et anleggsbidrag for de nyinvesteringer som gjøres i linjer og kabler tilkoblet primærsiden av transformatoren. Denne delen av anleggsbidraget skal fastsettes relativt til nettkundens effektbehov.
- e.) Ved nytilknytninger og forsterkninger i regional- og distribusjonsnettet skal nettselskapene ikke kreve anleggsbidrag for de investeringer som eventuelt må gjøres i overliggende nett.

- f.) Kostnadsgrunnlaget for anleggsbidraget skal settes lik de aktivérbare investeringskostnader ved tilknytningen eller forsterkningen.
- g.) Når nettkunder tilknytter seg et eksisterende radielt fellesanlegg som er delfinansiert ved innkreving av anleggsbidrag skal nettselskapet kreve et anleggsbidrag relativt til kundenes effektbehov. Innkreving av anleggsbidrag etter dette leddet begrenses til tilknytninger som gjøres innen 10 år etter første tilknytning.
- h.) Når flere kraftverk ønsker å tilknytte seg de samme nettanleggene, skal nettselskapet gjøre en samlet vurdering av de nyinvesteringer som må gjøres for å kunne tilknytte alle de kraftverk som har meldt seg. De enkelte kraftverk som tilknyttes nettet skal betale et anleggsbidrag etter en hensiktsmessig fordeling.
- i.) For nettanlegg som helt eller delvis finansieres ved anleggsbidrag kan ikke nettselskapet pålegge kunden å betale andre engangsbetalinger.
- j.) Nettselskapet skal på forhånd informere kunden om innkreving av, og beregningsgrunnlaget for, anleggsbidraget. Nettselskapet plikter å vedlegge NVEs standardinformasjon til nettkunder som plikter å betale anleggsbidrag.

2.8.2 Formål

Bruk av anleggsbidrag er ikke et mål i selv, men et virkemiddel som skal bidra til å oppnå de samfunnsøkonomiske effektivitetsmål som er nedfelt i energiloven. NVE vil vektlegge følgende målsettinger:

- **Lokalisering.**
Anleggsbidraget skal synliggjøre at det er ulike kostnader ved å knytte seg til forskjellige steder i nettet.
- **Alternativkostnad.**
Anleggsbidraget skal gjøre det mulig for en kunde å sammenligne kostnadene ved å forsterke nettet og kostnadene ved investere i alternative energiløsninger.
- **Kostnadsfordeling.**
Anleggsbidraget skal bidra til nettkunden som er årsak til en kostnad skal betale for den.

2.8.3 Erfaringer

Dagens regelverk om anleggsbidrag ble iverksatt med virkning fra og med 2002. En vesentlig endring i forrige revisjon var at nettselskapene ikke lenger kunne gjøre et fradrag tilsvarende inntektsvirkningen for nettselskapene. På andre områder er bestemmelsen om anleggsbidrag ikke endret siden forskriften ble innført 11. mars 1999.

NVE har gjennom disse årene høstet mange erfaringer om den praktiske bruken av anleggsbidrag. Gjennom diverse klagesaker, forespørsler, ulike innspill etc. er det synliggjort at regelverket ikke er presist nok og at det bl.a. derfor oppstår uenighet mellom nettselskaper og kunder om forståelsen og gjennomføringen av bestemmelsen.

Eksisterende regelverk åpner for at nettselskapene har en viss frihet til å velge løsninger basert på lokale forhold, historisk praksis etc. NVEs erfaringer kan tyde på at mange nettselskaper ønsker at kundene finansierer mest mulig av de investeringer som gjøres, og etter NVEs vurdering i større grad enn intensjonen med bestemmelsen.

2.8.4 Beskrivelse av forslaget

En forskriftsendring må bl.a. legge vekt på de erfaringer som er gjort, og gjøre de forskriftsendringer som kreves for å unngå utilsiktede og uønskete virkninger. I det følgende gjøres en gjennomgang av bakgrunnen for og en beskrivelse av de forskriftsendringer som er foreslått.

Formålet med bruk av anleggsbidrag

Det har framstått som uklart hvorfor det er ønskelig at nettkunder betaler et anleggsbidrag. NVE har derfor funnet det riktig å konkretisere hvilke målsettinger som ønskes oppnådd, jf. § 17-5, bokstav a.)

Begrunnelsen for at kundene kan pålegges å betale et anleggsbidrag er ikke at denne betalingen skal bidra til å sikre nettselskapene dekning for sine investeringsrelaterte kostnader. Dette ivaretas gjennom inntekstrammereguleringen. Formålet med anleggsbidrag er å gi signaler om lokalisering, alternativ kostnad og fordeling av kostnader. De investeringer som må gjøres i nettet for bl.a. å oppfylle energilovens bestemmelse om ”*leveringsplikt*” og energilovforskriftens bestemmelse om konsesjonærens plikt til å ”*sørge for markedsadgang til alle som etterspør netjtjenester*” skal i utgangspunktet finansieres av nettselskapene og ikke av kundene.

Nettselskapenes frihet til å bestemme anleggsbidraget

Innenfor de rammer regelverket setter har nettselskapene så langt kunne bestemme om nettkundene helt eller delvis skulle betale et anleggsbidrag eller ikke. Både privatkunder og næringskunder har uttrykt misnøye med at dagens regelverk åpner for at nettselskapene har ulik praksis for bruk av anleggsbidrag. NVE foreslår derfor å begrense nettselskapenes valgfrihet.

Avgrensning mellom maskete, radielle og kundespesifikke nett.

Etter dagens regelverk har nettselskapenes mulighet for å kreve anleggsbidrag variert avhengig av om nettet er definert som kundespesifikt, radielt eller masket. I hovedsak synes det ikke å ha bydd på problemer å bestemme hvilke deler av et nettanlegg som er kundespesifikt. Det har derimot vist seg vanskelig å avgjøre når nettet er å anse som ”masket” eller som et ”radielt fellesanlegg” slik dette er omtalt i eksisterende forskriftsbestemmelse. I det forskriftsforslaget som foreligger er det derfor avgrenset og konkretisert hvilke felles nettanlegg som kan tas med i beregningen av anleggsbidraget, jf. § 17-5 bokstav b.) - e.).

Anleggsbidrag i sentralnettet

I gjeldende bestemmelser er det lagt til grunn at de overføringsanlegg som inngår i sentralnettet skal oppfattes om maskete nett, og at nettselskapet derfor ikke kan kreve at nyinvesteringer dekkes ved innkreving av anleggsbidrag. NVE mener at det ikke er grunnlag for å forskjellsbehandle nyinvesteringer i nettanlegg der nettkunden er

enebruker, avhengig av om tilknytningen skjer i sentralnettet eller i lavere nettnivå. NVE foreslår derfor at regelverket endres til også å omfatte nyinvesteringer i sentralnettet, jf. § 17-5 bokstav b.).

Differensiering av nettkunder

Prinsipielt sett mener NVE at det ikke er grunnlag for å ha separate regelverk for de ulike brukerne av overføringsnettet. Dette gjelder uavhengig av om nettkunden er en kraftprodusent som mater kraft inn i nettet eller en forbruker som tar kraft ut fra nettet, om nettkunden er ”stor” eller ”liten” etc.

NVE ser likevel at det i den praktiske gjennomføringen kan være hensiktsmessig å differensiere regelverket for ulike nettkunder. NVE foreslår derfor at nettkundene deles inn i to hovedgrupper. Den ene gruppen er uttakskunder som er eller skal tilkobles nettanlegg med spenning mindre enn og lik 1000 V, mens den andre gruppen omfatter uttakskunder som er tilkoblet eller skal tilkobles nettanlegg med spenning større enn 1000 V, samt alle kraftprodusenter. Differensieringen innebærer at beregningsgrunnlaget ved fastsetting av anleggsbidrag for kraftverk og uttakskunder tilkoblet høyspenningsnettet er større enn for uttakskunder i lavspenningsnettet. Jf. §17-5 c.) og d.)

Årsaken til denne differensieringen er bl.a. at nye nettinvesteringer utløst av større næringskunder og kraftverk, f.eks. et antall småkraftverk i et område, vil kunne føre til urimelig store økninger i overføringstariiffene for andre nettkunder.

Tilknytning av kraftverk

I de senere årene har det vært en stor økning i tilknytningen av nye kraftverk, og det forventes at mange småkraftverk vil tilknytte seg nettet de nærmeste årene. For nettselskapene har småkraftverkene medført nye utfordringer mht. størrelsen på de nettinvesteringer som må gjøres, investeringstidspunkt, fordeling av anleggsbidrag på kraftverk som søker tilknytning til nettet på ulike tidspunkt etc.

NVE foreslår at nettselskapene skal gjøre en samlet vurdering av småkraftverk som ønsker tilknytning til de samme nettanleggene og som har meldt inn sitt prosjekt til nettselskapet, jf. forskriften § 17-5 bokstav h.). Hensikten med dette er å oppnå en mest mulig effektiv nettutbygging og en mer rettferdig fordeling av anleggsbidraget.

Fordeling av anleggsbidraget når tilknytningene skjer på ulike tidspunkt

Etter gjeldende regelverk har nettselskapet kunnet kreve at den nettkunde som utløser investeringer i nettanlegg, forskutterer anleggsbidraget for de kunder som måtte tilknytte seg de samme nettanleggene på et senere tidspunkt. Denne ordningen har utilsiktede virkninger og forslås derfor tatt bort. Nettselskapene skal likevel fordele anleggsbidraget over tid, jf. spesielt § 17-5 bokstav g.), men det foreliggende forslaget innebærer at det er nettselskapet som skal finansiere midlertidig overkapasitet i nettet. NVE har valgt å ikke endre regelen om at det ikke skal regnes anleggsbidrag for tilknytninger som gjøres 10 år etter første tilknytning.

Ekstraordinære tilfeller

NVE har erfart at i noen praktiske situasjoner vil en regelrett anvendelse av forskriftens bestemmelse kunne gi uønskete virkninger eller virkninger som åpenbart vil være i strid i

for energilovens formål. I slike situasjoner kan det søkes om dispensasjon etter forskriftens § 18-2.

Informasjon til kunder

NVEs erfaring er at i en del tilfeller har ikke kunder blitt informert om ordningen med anleggsbidrag, eller at informasjonen har vært mangelfull. NVE foreslår at nettselskapene benytter et standardisert informasjonsskriv utarbeidet av NVE, jf. § 17-5 bokstav j.).

2.8.5 Andre forhold

Nedenfor omtales enkelte forhold som er vurdert, men hvor NVE ikke mener det er grunnlag for forskriftsendringer.

Anleggsbidrag og eiendomsrett

Enkelte forbrukere og kraftprodusenter mener at betaling av anleggsbidrag bør gi eiendomsrett til det aktuelle anlegget. NVE påpeker at anleggsbidrag først og fremst er en betaling for en rett til å bli tilkoblet nettet. NVE tar ikke stilling til spørsmål som gjelder eiendomsrett til nettanlegg, og NVE kan derfor heller ikke fastsette bestemmelser om eiendomsrettslige forhold.

Pris og andre forutsetninger for anleggsbidraget

De fleste av de sakene som er brakt inn for NVE som forespørsler eller klagesaker gjelder størrelsen på anleggsbidraget, eller de priser og andre forutsetninger som nettselskapet har lagt til grunn.

Anleggsbidraget beregnes særskilt for hver enkelt tilknytning eller forsterkning. NVE finner det lite hensiktsmessig å spesifisere i detalj hvilke priser og forutsetninger som skal legges til grunn. NVE vil imidlertid vise til forslag til endring i den økonomiske reguleringen av nettselskapene som vil medføre at nettselskapene har incentiv til å gjennomføre kostnadseffektive investeringer.

2.8.6 Konsekvenser

Konsekvenser for nettkundene

- Forslaget til forskriftsendring bidrar til økt likebehandling av kunder. Den økonomiske konsekvensen for den enkelte kunde vil avhenge av nettselskapets nåværende praksis.
- Forslaget avgrenser nettselskapenes mulighet til å kreve anleggsbidrag. Dette gir økt forutsigbarhet for nettkundene.

Konsekvenser for nettselskapene

- Forslaget avgrenser nettselskapenes valgfrihet ved bruk av anleggsbidrag.
- Forslaget fører til at nettselskapene selv vil måtte finansiere en større andel av investeringene.
- Presiseringene som er gjort gjør at regelverket er lettere å håndtere for nettselskapene.

3 Forslag til endring i forskriften

3.1 Forslag til endring i forskriftens kapittel 13

Forslag til endring av forskriftens § 13-5 fjerde ledd

§ 13-5 fjerde ledd skal lyde:

Nettselskapene *skal i rimelig tid før en endring av tariffen trer i kraft* informere den enkelte nettkunde *om tariffendringer. Informasjonen skal inneholde en begrunnelse for tariffendringene.*

3.2 Forslag til endring i forskriftens kapittel 15

Forslag til endring av forskriftens kapittel 15.

Ny overskrift til kapittel 15 skal lyde:

Praktisk utforming av tariffen for utkoblbart forbruk

Gjeldende § 15-1 til og med 15-4 oppheves.

Ny § 15-1 skal lyde:

§ 15-1. Om utkoblbart forbruk

Med utkoblbart forbruk menes forbruk som kan utkobles etter ordre fra nettselskapet.

Formålet med utkoblbart forbruk er blant annet å kunne avlaste nettet ved at nettselskapet kan koble ut dette forbruket i knapphetssituasjoner, at utkoblbart forbruk kan bidra til en samfunnsøkonomisk effektiv utnyttelse av overføringskapasiteten, samt å stimulere til økt forbrukerfleksibilitet.

Ny § 15-2 skal lyde:

§ 15-2. Nettselskapenes tilbud om redusert tariff til utkoblbart forbruk

Nettselskapene skal tilby redusert tariff til alle kunder som har elkjele med brenselsfyrt reserve.

Nettselskapet kan tilby redusert tariff til annet uttak som har redusert krav til leveringspålitelighet.

Ny § 15-3 skal lyde:

§ 15-3. Måle- og kommunikasjonsutstyr

Alt utkoblbart forbruk skal ha installert timeregistrerende utstyr. Forbrukerne kan velge å installere utstyr for fjernutkobling. Nettselskapet kan kreve at slikt utstyr installeres for kjeler med ytelse over 25 kW.

Nettselskapet kan kreve at kostnadene til nødvendig utstyr og installasjon hos kunde dekkes av kunden. Øvrige kostnader ved måling og kommunikasjon skal dekkes av nettselskapet.

Ny § 15-4 skal lyde:

§ 15-4. Utkoblingskriterier og – varighet. Varslingstid.

Tariffene for utkoblbart forbruk skal differensieres i utkoblingskategorier avhengig av varslingstid og utkoblingsvarighet.

Antall utkoblingskategorier skal begrenses. Inndelingen i utkoblingskategorier på ett nettnivå skal så langt mulig tilpasses den inndeling som er gjort i overliggende nett.

I egen avtale mellom nettselskap og kunde skal det framgå i hvilke kriterier som skal være oppfylt for at utkobling kan beordres, samt opplysninger om varslingstid og lengste tillatte utkoblingsvarighet.

Ny § 15-5 skal lyde:

§ 15-5. Anmelding

Nettselskap i distribusjons- og regionalnettene skal anmelde samlet volum utkoblbart forbruk til overliggende nett gruppert etter utkoblingskategori.

Ny § 15-6 skal lyde:

§ 15-6. Tariffering

Ved tarifferingen av utkoblbart forbruk skal det benyttes et energiledd som gjenspeiler de marginale tapskostnader. Energileddet skal være referert til de enkelte tilknytningspunkter. Energileddet skal tidsdifferensieres. Tidsdifferensieringen skal som et minimum være vinter dag, vinter natt/helg og sommer.

Kunder med avtale om utkoblbart forbruk, skal avregnes et fastledd. For kunder som har installert utstyr for fjernutkobling og har avtale om momentan utkobling med ubegrenset varighet skal fastleddet settes lik de kundespesifikke kostnadene. Med kundespesifikke kostnader skal her forstås de løpende kostnader til fakturering, måling, varsling etc. For kunder med avtale om lengre varslingstid og kortere utkoblingsvarighet skal fastleddet økes for å reflektere merverdien av å endre disse og eventuelt andre vilkår i avtalen om det utkoblbare forbruket.

Ny § 15-7 skal lyde:

§ 15-7. Sanksjoner

I avtale om utkoblbart forbruk, skal nettselskapene fastsette straffegebyr for de tilfeller der kunden ikke gjennomfører en utkoblingsordre.

Ny § 15-8 skal lyde:

§ 15-8. Prøveutkobling

Nettselskapene skal gjennomføre årlige prøveutkoblinger for å teste at iverksetting av utkobling, varslingsrutiner, beredskapstiltak m.v. fungerer som forutsatt. Slike prøveutkoblinger er ikke nødvendige å gjennomføre dersom det har vært reelle utkoblinger i løpet av de siste 12 måneder.

Nettselskapene skal gjøre det kjent for den enkelte kunde at det vil bli foretatt prøveutkoblinger i overensstemmelse med kontraktsfestet varslingstid.

Det skal ikke gis ordre om lengre utkoblingstid enn det som må anses nødvendig for å gi prøveutkoblingen et reelt innhold.

3.3 Forslag til endring i forskriftens kapittel 16

Forslag til ny § 16-3

Ny § 16-3 skal lyde:

Inntekt fra andre tariffledd for innmating i distribusjonsnettet skal gå til dekning av kostnader i distribusjonsnettet, og skal ikke videreføres til overliggende nett.

3.4 Forslag til endring i forskriftens kapittel 17

Forslag til endring av § 17-1

§ 17-1 første ledd skal lyde:

Kostnadene ved produksjonsrelaterte nettanlegg skal dekkes av produsenten og ikke inngå i tariffgrunnlaget for uttak. Med produksjonsrelaterte nettanlegg menes kraftledninger og andre nettanlegg *der hovedfunksjonen er overføring av kraft fra tilknyttet produksjonsanlegg til nærmeste utvekslingspunkt i nettet.*

Nytt § 17-1 annet ledd skal lyde:

Når det er tilknyttet uttak direkte til produksjonsrelaterte nettanlegg kan en rimelig andel av kostnadene ved disse anleggene inngå i tariffgrunnlaget for andre tariffledd for uttak.

Nytt § 17-1 tredje ledd skal lyde:

Andre tariffledd skal likevel ikke overstige tilsvarende tariffledd referert nærmeste tilknytningspunkt mot tilgrensende ordinære nettanlegg. Uttak fra produksjonsrelaterte nettanlegg skal avregnes energiledd referert tilknytningspunktet.

Forslag til endring av § 17-2

§ 17-2 skal lyde:

For uttak til distribusjonsnett direkte fra felles nettanlegg tilknyttet kraftverk *hvor det over året er netto innmating mot regional- eller sentralnett*, skal andre tariffledd *beregnes slik at hele gevinsten, sett i forhold til tariffen ved direkte tilknytning mot sentralnettet, tilfaller uttaket. Kostnader i nettanlegg som kun benyttes til uttak, skal dekkes av distribusjonsnettet. Uttak skal avregnes energiledd referert tilknytningspunktet, jf. §14-1.*

Gjeldende § 17-4 oppheves

Forslag til ny § 17-4

Ny § 17-4 skal lyde:

§ 17-4. Tariffering av særskilte tjenester

Nettselskapet kan fastsette tariffer for særskilte tjenester hos kunden. Slike tariffer skal reflektere kostnadene forbundet med tjenesten.

Gjeldende § 17-5 oppheves.

Forslag til endring av § 17-5

Ny § 17-5 skal lyde:

§ 17-5. Anleggsbidrag

- a.) Anleggsbidraget skal synliggjøre kostnadene for tilknytningen eller nettførsterkningen, gi nettkunden et vurderingsgrunnlag for investering i alternative energiløsninger og å fordele kostnadene for tilknytningen mellom nettkunden og nettselskapets øvrige kunder.
- b.) Ved tilknytning av nye nettkunder og ved forsterkning av nettet til eksisterende kunder skal kundene betale et anleggsbidrag tilsvarende de nyinvesteringer som må gjøres i nettanlegg der nettkunden er eneste bruker.
- c.) Eksisterende uttakskunder i lavspenningsnettet og nye uttakskunder som skal tilkobles dette nettet skal i tillegg betale et anleggsbidrag for de nyinvesteringer disse kundene måtte utløse i det radielle fellesanlegget. Denne delen av anleggsbidraget skal fastsettes relativt til nettkundens effektbehov. Nettselskapenes mulighet til å kreve anleggsbidrag i radielle fellesanlegg begrenses til de investeringer som må gjøres i lavspenningsnettet og tilhørende anlegg for transformering til dette spenningsnivået.
- d.) Alle kraftprodusenter, samt uttakskunder som er eller skal tilkobles høyspenningsnettet skal betale et anleggsbidrag etter bokstav b.) Når disse kundene utløser nyinvesteringer i radielle fellesanlegg skal nettselskapet i tillegg fastsette et anleggsbidrag tilsvarende som for kunder i lavspenningsnettet, jf. bokstav c), siste punktum. Spesielt for kraftprodusenter og uttakskunder i høyspenningsnettet er at disse kundene også skal betale et anleggsbidrag for de nyinvesteringer som gjøres i linjer og kabler tilkoblet primærsiden av transformatoren. Denne delen av anleggsbidraget skal fastsettes relativt til nettkundens effektbehov.
- e.) Ved nytilknytninger og forsterkninger i regional- og distribusjonsnettet skal nettselskapene ikke kreve anleggsbidrag for de investeringer som eventuelt må gjøres i overliggende nett.
- f.) Kostnadsgrunnlaget for anleggsbidraget skal settes lik de aktivérbare investeringskostnader ved tilknytningen eller forsterkningen.
- g.) Når nettkunder tilknytter seg et eksisterende radielt fellesanlegg som er delfinansiert ved innkreving av anleggsbidrag skal nettselskapet kreve et anleggsbidrag relativt til kundenes effektbehov. Innkreving av anleggsbidrag etter dette leddet begrenses til tilknytninger som gjøres innen 10 år etter første tilknytning.

- h.) Når flere kraftverk ønsker å tilknytte seg de samme nettanleggene, skal nettselskapet gjøre en samlet vurdering av de nyinvesteringer som må gjøres for å kunne tilknytte alle de kraftverk som har meldt seg. De enkelte kraftverk som tilknyttes nettet skal betale et anleggsbidrag etter en hensiktsmessig fordeling.
- i.) For nettanlegg som helt eller delvis finansieres ved anleggsbidrag kan ikke nettselskapet pålegge kunden å betale andre engangsbetalinger.
- j.) Nettselskapet skal på forhånd informere kunden om innkreving av, og beregningsgrunnlaget for, anleggsbidraget. Nettselskapet plikter å vedlegge NVEs standardinformasjon til nettkunder som plikter å betale anleggsbidrag.

Denne serien utgis av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Utgitt i Dokumentserien i 2005

- Nr. 1 Lars-Evan Pettersson: Flomberegning for Eidfjordvassdraget. Flomsonekartprosjektet (20 s.)
- Nr. 2 Eirik Traae: Program for økt sikkerhet mot leirskred. Risiko for kvikkleireskred Bragernes, Drammen
Forslag til tiltak (21 s.)
- Nr. 3 Inger Sætrang: Statistikk over tariffer i regional- og distribusjonsnettet 2005 (55 s.)
- Nr. 4 Turid-Anne Drageset, Lars-Evan Pettersson: Flomberegning for Fjellhammarelva/Sagelva.
Flomsonekartprosjektet (26 s.)
- Nr. 5 Thomas Væringstad: Flomberegning for Valldøla. Flomsonekartprosjektet (19 s.)
- Nr. 6 Inger Sætrang: Oversikt over vedtak og utvalgte saker. Tariffer og vilkår for overføring av kraft i
2004 (s.)
- Nr. 7 Lars-Evan Pettersson: Flomberegning for Vikja og Hopra i Sogn og Fjordane.
Flomsonekartprosjektet (16 s.)
- Nr. 8 Frode Trengereid (red.): Forslag til endring av forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet (33 s.)
- Nr. 9 Den økonomiske reguleringen av nettvirksomheten. Forslag til endring av forskrift om økonomisk
og teknisk rapportering, m.v. Høringsdokument 1. juli 2005 (82 s.)
- Nr. 10 Den økonomiske reguleringen av nettvirksomheten. Høringsdokument 1. juli 2005 (45 s.)
- Nr. 11 Paul Martin Gystad (red.)Tariffer. Forslag til endring i forskrift av 11. mars 1999 nr 302 om
økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer del V (35 s.)